



# Moğolistan'da Türk İzleri (1)

Moğolistan gençlik yıllarımdan beri ilgimi en çok çeken ülkelerden birisidir.

*Bunun en önemli nedeni tarihte ilk Türk*

*İmparatorluğu olan Hun İmparatorluğunun kurulduğu toprakların bu ülkenin sınırları içinde olmasıdır.*

Bunun yanında Göktürk ve Uygur İmparatorlukları gibi iki büyük Türk İmparatorluğu da bu topraklarda kurulmuştur. Ayrıca nüfusunun büyük çoğunluğu Türk olan Moğol İmparatorluğunun ve tarih boyunca irili ufaklı pek çok Türk Devletinin kurulduğu topraklarında bugünkü Moğolistan sınırları içinde olması, benim için Moğolistan'ı oldukça cazip hale getiriyordu.

■ Prof. Dr. Orhan Gedikli

**B**üyük Türk Milliyetçisi rahmetli Nihal Atsız hocanın şiirinde söylediği 'Ruhumuzu kandırdık Orhun'un ırmağından' mısrasındaki Orhun nehrine ulaşmak, oradan kana kana su içmek, Ötüken ovasında dolaşmak, atalarımızın doğduğu o toprakları ve Orhun Abidelerini görmek, yani ruhumuzu yeniden Orhun'dan doyurmak için yönümüzü Moğolistan'a döndürdük.

Moğol yurdu, Türk tarihinde ve Türklerin geçmişinde önemli yer tutmuş ve ilk anayurtlarının bir parçası olmuştur. Ayrıca Türklerin bilinen ilk yazılı metinleri Orhun Yazıtları ve Yenisey nehri kıyısındaki Kırgızların mezar kitabeleri de bu bölgededir. Bu anıtlar Bilge Kağan ile Köl Tiğın adına dikilmiş, Yuluğ Tiğın tarafından yazılmıştır.

Türklerin birleşik Hanlığı Moğolistan'da 546'da Orhun Nehri kıyısında kurulmuştur. Bölge Göktürklerden 840'ta Uygur Türkleri'nin egemenliğine geçmiştir. Moğol Devleti'nin çökmesi sonucu Uygur Türkleri'nin toprakları 1644'ten 1911'e kadar Mançu Hanedanı'nın egemenliğine geçmiş ve burada Kazak, Urianhay ve Hoton boyları arasında yedi Türk toplumu yaşamıştır. Bölgede az sayıda Özbek ve Uygurlar da bulunmaktadır.

Moğolistan gezisi için 2009 yılında her türlü hazırlıklarımızı yaptık ancak rahmetli babacığımın aniden hastalanması nedeniyle gezimizi iptal etmek zorunda kaldık. Atasözümüzün işaret ettiği "Nasipse gelir Hint'ten Yemen'den, Nasip değilse ne gelir elden" misali 2009 yılında bize nasip olmayan gezimizi 2010 yılında gerçekleştirmek için kolları tekrar sıvadık. Yüce Allah nasip etti ve 16 kişilik ekibimiz ile birlikte Rus Havayollarına ait bir uçak ile 15/06/2010 Salı günü saat 12.55'de İstanbul'dan yola çıktık.

İlk durağımız Moskova oldu. Moskova havalimanında 3 saat kadar bekledik. **Bir Türk Milliyetçisi olarak aklımdan gençlik yıllarımda Komünistler Moskova'ya diye avazımız çıkana kadar bağırduğumuz yıllar bir film şeridi gibi gelip geçti.**

Nihayet gece 01.00 sıralarında havalandık ve yaklaşık 6 saat sonra Ulan Batur havalimanına indik. Havalimanının görünümü bir anlama ülkenin ekonomik göstergesidir. Bu manada bakıldığında Moğolistan'ın fakir bir ülke olduğu hemen belli oluyor. Havalimanında bize bekleyen arabaya binerek başkente doğru yola çıktık. Yol boyunca gecekondular gibi şekillenmiş mahalleler arasında geçerek şehir merkezine girdik. Rehber **Moğolistan'ın nüfusunun 3.200.000 olduğunu ve bunun 1.500.000'nin başkent Ulan Batur'da yaşadığını anlattı.** Yazın ise bu nüfusun hemen yarısının kırsal kesime giderek hayvancılıkla uğraştığını söyledi. Nüfusun büyük çoğunluğunu Moğollar oluşturmaktadır olup, Budizm'e inanıyorlar. Kısmen Şamanizm'e inananlar da mevcut. **Türkler nüfusun yaklaşık %7'ni oluşturmaktadır ve büyük çoğunluğu ülkenin kuzey batı bölgesinde yaşamaktadır. Türkler ise Kazak, Kırgız, Özbek, Uygur ve Hontlardan oluşuyor. Türklerin**

**%90'nı Müslüman, küçük bir kısmı ise Şamanizm'e inanıyor.**

Doğruca otelimize geçiyoruz ve sabah kahvaltısına iniyoruz. Menü daha çok uzak doğu ve Japon mutfağını andırıyor. Nedenini soruyoruz. Daha çok turist gruplarının o bölgelerden ve Avrupa ülkelerinden geldiklerini öğreniyoruz. **Sabah kahvaltımıza ülkemizin Moğolistan büyükelçisi de katılıyor.** Büyükelçimiz bizlere Moğolistan ve oradaki Türk kültür varlıkları hakkında bilgiler veriyor ve sohbet oldukça koyulaşiyor. **Sohbetin en önemli kısmını ise büyükelçimizin söylediği 'Şu ana kadar Moğolistan'a gelen en büyük Türk kültür turist grubu sizsiniz' sözleri oluşturuyor.** Bu sözler karşısında adeta şok oluyoruz. Çünkü bizim grubumuz 16 kişiden oluşuyordu. **70 milyonluk bir ülke olan Türkiye'den oraya giden en büyük gurubun biz olduğumuza ağlayalım mı, sevinelim mi bilemiyoruz.** Çünkü Türk tarihinin ilk yazıtları ve en önemli kültür değerlerinin olduğu Moğolistan'a yeteri kadar ilgi gösterilmeyişinin Türkler için ne kadar acı bir durum olduğunu da belirtmem gerekiyor. **Ashında ülkemiz, Moğolistan da TİKA aracılığıyla çok şeyler yapıyor, demek ki bu yeterli değil. Bu ülkeye Türkiye'den fazla turist gitmesi açısından da bir şey-**

**ler yapılması ve turizm organizasyonlarının teşvik edilmesi gerekiyor. İnşallah gezimiz ve yazımız bunlara vesile olur.**

### İlk Durak Moğolistan Milli Müzesi

Kahvaltıdan sonra Ulan-Batur'ı gezmeye başlıyoruz. **İlk durağımız Moğolistan Milli Müzesi oluyor.** Müze 1924 yılında kurulmuş. Bu müzede Türk ve Moğol tarihine ait zengin etnoğrafik eserler sergilenmektedir. *Müzenin çeşitli bölümleri mevcut, ancak bizi özellikle Türk Tarihi ile ilgili bölümü ilgilendiriyor.*



Müzedeki kaya yazıtları

Diğer bölümlerini de geziyoruz ancak zamanımızın çoğunu kendi tarihimizle ilgili bölümde geçiriyoruz.



Milli Müze önündeki Orhun Yazıtları maketi

Müzedeki, eski Başkent Karakorum maketi



Moğolistan sınırları içinde geçmiş dönemde kurulan Türk devletleri ile ilgili tüm eserler ve yazıtların imitasyonları bu bölümde yer alıyor. **Türk tarihi ile ilgili bu bölümü Türkiye Cumhuriyeti düzenlemiş ve mali finansmanını da ülkemiz karşılamış.** Bu bölüm çok hoşumuza gidiyor. *Türk tarihi bölümünde Orhun yazıtları ile birlikte pek çok eser bulunuyor.* Bugün Moğolistan'da yaşayan Türklerin bulunduğu bölgeler, giysileri, Hun, Göktürk ve Uygur İmparatorluklarının antik kentlerinde yapılan kazılardan elde edilen değerli eserlerin hepsini bu müzede bir tarih sırası şeklinde görebiliyorsunuz. *Bu nedenle Moğolistan'a gideceklere tavsiyem önce bu müzeyi görmelidir.*



Türklerin kullandığı takılar

**Milli müzeden sonraki durağımız ise hemen karşısındaki Parlamento binası ve önündeki Sükhbatur Meydanı oluyor. Bu meydan şehrin merkezidir.** Meclis binasının mimari özelliği gerçekten muhteşem ve binanın tam ortasına oldukça büyük bir Cengiz Han heykeli yerleştirilmiş. *Cengiz Han anıtının sağ ve sol tarafında uçlarda, onun iki önemli generalinin heykelleri de yer alıyor.* Meydanın etrafına dizilmiş Devlet tiyatrosu, Devlet Üniversitesi, Belediye Sarayı ve Bakanlık binaları gibi pek çok bina var. Meydan oldukça kalabalık, çünkü Ulan Batur'a gelen turistlerin hemen hepsi bu meydanı görmeye geliyor. Bunların yanında Ulan-Batur halkının büyük çoğunluğunun, evleneninden öğrencisine kadar hemen her-



kesin geldiği meydan burası. Bu nedenle kalabalık kaçınılmaz oluyor. **Burada bir şey çok dikkatimi çekiyor. Meclis binasının girişinde birkaç polis dışında hiçbir koruma görevlisi yok.** Yerel rehberimize soruyorum bu durum neden böyle diye. Çünkü bizim Meclisi ve Cumhurbaşkanlığını neredeyse bir ordu koruyor. Bu konuda da ülkemizi yönetenlerin düşünmesi gerekir diyorum.

## Moğol-Türk Dostluk Parkındayız

Sükhbatur meydanında bir saat kadar kalıyoruz ve *buranın hemen bitişiğinde bulunan Türk-Moğol Dostluk Parkına geçiyoruz.* Bu park 2009 yılında Türk Büyükelçiliği tarafından yaptırılmış. İyi ki yaptırılmış. Çünkü hem düzeni ve hem de yeri çok güzel seçilmiş. **TÜRK BAYRAĞI parkın tam ortasına çok hoş bir figür oluşturularak yerleştirilmiş, bayrağın**



Parktaki Türk Bayrağı

**yan tarafına da bir BOZKURT HEYKELİ konulmuş.**



Parktaki Bozkurt heykeli

Büyükelçimizi ve bu parkın oluşumunda emeği geçen herkesi kutluyorum. Çünkü **Türk tarihi, Bayrak ve Bozkurt'suz düşünülemez.** Hele burası Moğolistan ise buraya Bozkurt daha çok yakışır. **Çünkü burada Bozkurt ve Ergenekon Destanı bütünleşmiştir.** Ergenekon destanının Göktürklerin destanı olduğu ve Göktürk İmparatorluğunun kurulduğu toprakları da bu ülkenin içinde olduğuna göre **Bozkurt en çok bu parka yakışır.** Buradan ülkemizi yönetenlere, özellikle *Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TİKA başkanına bir önerim olacak.* Moğolistan Parlamentosunun hemen bitişiğindeki Moğol Türk Dostluk Parkına diktığınız **Bozkurt heykelinin aynısını Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosunun önüne dikerseniz alınımızdan öpülesi bir hareket yapmış olursunuz.**



Ekibimiz Tonyukuk Anıtı Açık Hava Müzesi önünde

### Hedef Tonyukuk Anıtı

Daha sonra **Tonyukuk Anıtının olduğu bölgeye doğru yola çıkıyoruz.** Tonyukuk Yazıtı Ulan Batur'a yaklaşık 50 km. kadar doğu tarafında ve kırsal bir alanda bulunuyor. Tonyukuk kelimesi "Giysisi yağlı" anlamına gelmektedir. O dönemde, lekeli bir giysi zenginlik ve cömertlik belirtisiydi. **Tonyukuk hem İleriş Han ve hem de onun oğlu Bilge Kağan'ın Veziridir.** Ayrıca Bilge Kağan ile kardeşi Köl Tigin Han'ın kayınbabasıdır. Tonyukuk oldukça bilge ve çok zeki bir insandır. **M.S. 724 yılında ölen Tonyukuk, ölümünden iki yıl önce kendi biyografisini, başarılarını ve tavsiyelerini bizzat kendisi hazırlamıştır. Hazırlattığı bu yazıtı şu andaki yerine diktirmiştir. Bu açıdan Tonyukuk'u Türk edebiyatının ilk otoritesi olarak tanımlayanlar vardır. Tonyukuk 716 yılında Göktürklerin başına geçen İleriş Han'ın oğulları Bilge ve Köl Tigin Han ile her açıdan anlaşılabilir büyük bir devlet adamı idi. Onun büyüklüğüne tüm tarihçiler ve özellikle Çin kaynakları tanıklık etmektedir.** Tonyukuk, Bilge Kağan'ın setler ve kaleler kurarak içinde yaşama fikrine karşı çıkmış ve **Göktürklerin başarılarının özellikle hareketli bir yaşam tarzından kaynaklandığını öne sürmüştür.**

*Tonyukuk'tan sonra 731 yılında ölen büyük komutan ve kahraman Köl Tigin adına da bir yazıt dikilmiştir.* İki büyük yardımcısını kaybeden Bilge Kağan büyük üzüntü içinde olmasına rağmen zaferlerine devam etmiş ve son zaferini 734 yılında kazanmıştır. Ancak 20 yıl başta kalan bu büyük hakan 734 yılında zehirlenerek ölmüştür. *Bilge Kağan adına da bir yazıt dikilmiştir.* Bugün bu anıtlar Orhun Vadisinde, Ötüken Ovasında, Karakorum şehrine yaklaşık 46 km uzaklıkta bulunan **TİKA ORHUN MÜZESİNDE** bulunmaktadır. *Bu yazıtlar tarihte Türk adının geçtiği ilk Türkçe metinler olma özelliğine sahip oldukları için Türk Tarihi açısından son derece önem arz ederler. Bu üç anıtın bulunduğu bölgeler Moğolistan tarafından SİT alanı ilan edilmiş ve Orhun Vadisi 2004 yılında UNESCO tarafından dünya mirası listesine alınmıştır.* Bilge Kağan'ın ölümünden sonra gerileme dönemine giren Göktürk İmparatorluğu yıkılmaktan kurtulamamış ve yerini **745 yılında bu topraklarda kurulan Uygur Devletine bırakmıştır.**

**Türk tarihinin ilk yazılı belgesi olan Tonyukuk anıtını görmek için yola çıkan ekibimizi taşıyan araba, yaklaşık 50 km. asfalt yol akabinde toprak bir yola saptı ve bir süre daha ilerledikten sonra**

*uçsuz bucaksız, yem yeşil bir ovanın ortasına dikilmiş bulunan Tonyukuk anıtının yanında durdu.* Ekibimiz heyecanla arabadan indi ve açık hava müzesi şeklinde etrafı çevrilmiş yazıtın kapısını açacak bekçisini beklemeye başladı.

Biraz sonra bekçi geldi ve kapıyı açtı içeriye girdik ve **büyük vezir Tonyukuk yazıtının yanına kadar sokulduk. Ekibimizin duyduğu mutluluk ve heyecan adeta gözlerinden okunuyordu.**

Allah'ım bu ne büyük mutluluktuk. Bunu ifade etmek mümkün değildir, ancak yaşanırsa anlaşılır. **Kutsal topraklardan sonra en çok heyecanlandığım topraklar tabii ki Ötüken Ovası oldu.** Burada ilk aklımıza gelen **Bilge Kağan'ın dediği o büyük söz oluyor.**

"Ey Türk, Oğuz Beyleri,  
Milletim, işitin!  
Üstte mavi gök  
çökmedikçe, altta yağız  
yer delinmedikçe,  
Senin ilini ve töreni  
kim bozabilir?  
EY TÜRK TİTRE  
VE  
KENDİNE DÖN!"



Tonyukuk Anıtı Açık Hava Müzesi

Bizde Tonyukuk anıtının etrafında mas mavi gökyüzünün altında titreyip yeniden kendimize döndük ve etrafında resimler çektirdik. Dünyadaki tüm Türklerin buraya gelebilmeleri için dualar ettik. Bu yazıtın aslının aynı olduğunu ve henüz kapalı müzeye alınmadığını bekçiden öğrendik.

TİKA tarafından yazıtın bulunduğu alana 200 metre uzaklıkta kapalı bir müze yapılmış ama yazıt henüz onun içine taşınmamış. **Bunun hemen müzeye taşınması ve açık alana imitasyonunun konulması gerektiğini gezi bitiminde TİKA Başkanından özellikle rica ettik. Buradan da tekrar sesleniyorum.** Eğer şu ana kadar yapılmadıysa çok yazık olmuştur. Çünkü kışların çok sert geçtiği açık alanda bu değerli yazıt tahrip olabilecektir.

Buradan Türk Dışişleri ve Kültür Bakanlıklarına ve Moğolistan'daki TİKA yetkililerine sesleniyorum. **Tonyukuk müzesin ve bilahare gideceğimiz Orhun müzesinin önüne Bilge Kağan, Köl Tigin ve Tonyukuk'un birer haşmetli büstlerini** dikebilirsek bu müzeler ziyaretçiler için daha etkiyici olur.

Ziyaretimiz akabinde müzenin etrafındaki geniş ovada özgürce at süren insanları da bir süre izledikten sonra, Ulan Batur'a döndük. Çünkü daha görülecek yerler vardı. Yolumuz üzerinde bulunan Cengiz Han anıtına uğradık. **Bu anıt dünyanın en büyük anıtı olma** özelliğini taşımaktadır. Öğrendiğimize göre yapımında 250 ton çelik kullanılmıştır. **Moğol İmparatorluğu**, Cengiz Han'ın kurduğu ve birleştirdiği kabileler ile büyüyen **insanlık tarihinin bitişik sınırlara sahip en büyük imparatorluğudur.** Bunun farkında olan Moğol yetkililer anıtı geniş bir ovada, her taraftan görülebilecek bir tepeye yerleştirmişler. *Fransa'nın Eyfel Kulesi, Amerika'nın Özgürlük Anıtı, Çin'in Çin Seddi, ve Hindistan'ın Taç Mahal'ine mukayese ile*

*bu anıt Moğolistan için gurur verici bir simgedir.*

Cengiz Han Anıtının en üst kısmına çıkarak etrafı seyretmenin tadına doyum olmuyor. Anıtın etrafında yerleşmiş Moğol çadırları ile tam bir göçebe yaşam biçimi şekillendirilmiş. Çadırların etrafında at, inek ve koyun sürüleri de olaya ayrı bir güzellik katıyor.

Bir bakıma Türklerde ki yayla kültürü buralarda yaşatılıyor. Buralar beni adeta doğup büyüğüm ve çok inek otlatıp, çobanlık yaptığım Karadeniz yaylalarındaki hatıralarıma götürdü.



Her Moğol'un bir yolu vardır  
Ulan Batur Karakorum karayolu

Moğolistan'ın bu güzel eserleri ile gelecekte çok turist alacağına inanıyorum. Bu nedenle Türkiye'den müteşebbislerin buralara yatırım yapmalarını öneriyorum.

Ayrıca Türk Devletinin de aynen **Avustralya Devleti Çanakka- le de her yıl yaptığı gibi, Orhun vadisi ve Ötüken Ovasını ziyaret yerine döndürebilmelidir. Bu Türk tarihine yapılabilecek en büyük hizmetlerden biridir.**

Bununla birlikte yılda bir kez, özellikle Ağustos ayında buralarda şenlikler düzenlenmelidir. Cengiz Han anıtından sonra akşam yemeği için mahalli bir çadır lokantaya gittik.

**Moğollar çadırlara Ger diyorlar.** Akşam yemeğimizi çok güzel yerel şarkılar eşliğinde otantik bir ortamda yedikten sonra ertesi gün çıkacağımız Karakorum yolculuğu için erkenden dinlenmeye çekildik.

## Karakorum İçin Yola Çıkıyoruz. İlk Durağımız Ugi Nur Gölü

Nihayet bu günlük Ulan Batur ziyaretlerini geride bırakarak **eski Türk başkenti Karakorum'a doğru yola çıkıyoruz.** Hedefimiz akşam konaklayacağımız Ugi Nur gölü kenarında kurulan Ger kamp oteli. Hızla yol almaya başlıyoruz. **"Her Moğol'un bir yolu vardır"** atasözü misali geniş ve uçsuz bucaksız ovalar ortasındaki onlarca yoldan birisine takılarak yol almaya çalışıyoruz. Ulan Batur çıkışın-

dan bir süre sonra asfalt yol yerini toprak yollara bırakıyor. Yol boyunca özgürce at süren ve adeta bizim arabamızla yarışan genç yaşlı pek çok Moğol ve at, inek, koyun sürülerine arasından geçerek ilerliyoruz.

Hayatımızın en heyecan verici ve zevkli yolculuğu bu oluyor. Üç saatlik bir yolculuktan sonra Tuul nehri kenarında öğle namazı ve yemek molası veriyoruz. Güzel sesli



Tuul Nehri

Ugi Nur Gölü



Ugi Nur Gölü güneşin batışı

bir arkadaşımız öğlen ezanını okuyor ve akabinde topluca namaz kılıyoruz.

Daha sonra nehirde yıkanarak serinleyen at sürülerini büyük bir keyifle izliyoruz.

Yarım saatlik bir mola akabinde ekibimiz yoluna devam ediyor. Çünkü burası Moğolistan. Burada aynı yerde onlarca yol var. Rehberinizin çok iyi olması gerekir. Çünkü her an kaybolabilirsiniz. *Bir süre yol aldıktan sonra Bulgan Aimag bölgesine geliyoruz. Burası bölgede ülke için önemli bir bölgedir. Burada 17. yy. dönemine ait şehir kalıntıları bulunuyor.*

Bu bölge biz doktorlar için adeta bir tedavi merkezi konumunda. Burada geleneksel tedavi yöntemlerinde kullanılan 975, modern eczacılıkta kayıtlı olarak kullanılan 200 cins olmak üzere toplam 3000 çeşit bitki ve 2000'i bölgede, 12500 böcek cinsinin varlığı tespit edilmiştir. İşte böyle bir yerdir Moğolistan toprakları. Bu nedenle seyahatimiz, her an heyecan dorukta seyrediyor.

**Yolculuk esnasında arada Şaman anıtları görüyoruz. Bu anıtlar yolun kenarına yığılmış taş kuleler üzerine dikilmiş çubuklara bağlanmış mavi ve sarı renkli bez parçalardan oluşuyor.**

Moğolistan'da Şamanizm halen etkili bir dindir. Şamanlar dünyadaki her şeyin ruhlarla dolu olduğuna; hatta bitkile-

rin, kayaların, dağların, suyun, hayvanların da ruhları olduğuna ve bunlara saygı gösterip dengede tutmak gerektiğine inanırlar.

Denge, insanın kendi içinde, toplumda ve doğada uyumu sağlayan en önemli unsurdur. **Şamanlar kendilerinin şifacı, kutsal itaatçi ve mucize doktor olduğuna inanırlar. Moğolistan'daki Şamanlar yalnızca doktor değil, aynı zamanda ruhsal güçlere sahip şifacılar olduklarına da inanırlar.** Şamanlara göre hastalıklar, ruhsal veya fiziksel travmanın neden olduğu, kişinin barındırdığı ruhlar arasında dengesizlik ve yabancı ruhların müdahalesi ile oluşur. Hastalıkların sadece fiziksel değil ruhsal nedenleri de vardır. Ruhsal nedenler tedavi edilmezse fiziksel hastalık hiçbir zaman geçmez. Şamanlar, tıbbi cihazlar olmadan da bunu anlar ve kendi felsefeleri yönünde tedavi ederler. Hastalarına ruhsal şifanın yanında şifalı otlardan ürettikleri ilaçlarda vermektedirler.



Yol kenarında Şaman anıtı

Nihayet hava kararırken, Ugi Nur gölü kenarındaki Ger kamp oteline geliyoruz. **Kamp otelin girişinde kız ve erkek personel sıraya dizilmiş halde bizi karşıyorlar.**

Deniz seviyesinde 1337 metre yükseklikteki bu göl Arkhangai bölgesinde yer alan ve **Orhun nehirlerinin oluşturduğu bir göldür.** 25 km<sup>2</sup> alana sahip gölün etrafı kuğu, beyaz balıkçıl, Dalmaçya pelikani gibi kanatlı hayvanların yaşadığı harika bir alandır. Bu bölgede kısmen de olsa buğday, patates ve bazı sebzeler yetişebiliyor. Doğal florası nedeniyle tek sorun sineklerdir. *Hayatımızda ilk kez bir çadır otelde geceleyeceğiz.*

Bir taraftan güneş batımının etkileyici manzarasını seyrederken, diğer taraftan da çorba, et ve kırmızı salatadan oluşan yemeğimizi yiyoruz. Burada en önemli yemek ettir.

Çadırlarımızda güzel bir uykudan sonra, sabah saat 05.00 sularında kalkıyoruz. Buralarda yayla olduğundan olmasından dolayı nem oranı sıfır. Bu sebeple kısa süre uyumamıza rağmen sabah çok dinç kalkıyoruz. *Orhon vadisi ve Ugi gölü kenarında güneşin batışı kadar doğuşu da çok hoş oluyor. Güneşli bir sabah göle nazır bir şekilde kahvaltımızı alıyoruz.* Ekibimiz otel görevlileri tarafından karşılandığı gibi uğurlanıyor.

- Devamı Gelecek Sayımızda-